

Проверка и контрола на
постапките за
јавните набавки

Полугодишен извештај
01.07.2025-31.12.2025

1. СЕКТОР АДМИНИСТРАТИВНА ПРОВЕРКА И ПРЕТХОДНО МИСЛЕЊЕ

Во текот на 2025 година, Бирото за јавни набавки спроведуваше контрола и проверка на постапките за јавни набавки согласно важечката законска регулатива и измените на Законот за јавните набавки.

До 31.03.2025 година, Бирото за јавни набавки вршеше управна контрола на постапките за јавни набавки кои беа објавени на Електронскиот систем за јавни набавки (ЕСЈН), согласно одредбите од Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 87/21).

Од 01.04.2025 година, со стапување во сила на измените и дополнувањата на Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 14/25), Бирото за јавни набавки започна да врши административна проверка на постапките за јавни набавки кои се објавуваат на ЕСЈН од овој датум.

Со наведените законски измени, дотогашните:

- Сектор за контрола,
- Одделение за управна контрола, и
- Одделение за претходно мислење и управна контрола според проценка на ризик и случаен избор,

се преименувани и реорганизирани во:

- Сектор за административна проверка и претходно мислење,
- Одделение за административна проверка, и
- Одделение за претходно мислење.

Одделението за административна проверка се состои од 8 вработени административни службеници, додека Одделението за претходно мислење брои 1 вработен административен службеник.

1.1 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА АДМИНИСТРАТИВНА ПРОВЕРКА

Бирото за јавни набавки изврши управна контрола на постапките за јавни набавки кои до 31.03.2025 година беа објавени на Електронскиот систем за јавни набавки (ЕСЈН).

Предмет на управна контрола, согласно претходната законска регулатива, беа постапките за јавни набавки:

- со проценета вредност над 500.000 евра во денарска противвредност за набавка на стоки или услуги и над 2.000.000 евра во денарска противвредност за набавка на работи согласно член 172 став (3) од Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 87/21),
- постапки за јавна набавка избрани врз основа на проценка на ризик од кршење на одредбите на законот или по случаен избор согласно член 172 став (4) од Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 87/21).

Податоците за спроведените управни контроли според основот на избор се прикажани во Табела 1.

Основа за извршување на управна контрола	Број на постапки објавени на ЕСЈН до 31.03.2025 год, а завршени во период од 01.07-31.12.2025
Член 172 став (3) од Законот за јавните набавки	3
Член 172 став (4) од Законот за јавните набавки	0

При вршење на управната контрола може да се констатираат 3 вида на неправилности и тоа: утврдени неправилности кои влијаат врз исходот на постапката, но можат да се отстранат од страна на Договорниот орган (повторна евалуација); утврдени неправилности кои влијаат врз исходот на постапката и не можат да се отстранат од страна на Договорниот орган (поништување на постапката) и утврдени неправилности со кои Договорниот орган треба да донесе нова одлука за избор/поништување (повторно одлучување).

Во табелата 2 е даден табеларен приказ на бројот на постапки за јавни набавки, според исходот, односно утврдениот наод и дадените инструкции од страна на Бирото за јавни набавки по спроведената управна контрола.

Табела 2

Исход од извршена управна контрола согласно член 177 став (3) од законот	Број на постапки завршени во период од 01.07-31.12.2025
Не се утврдени неправилности	/
Утврдени неправилности кои влијаат врз исходот на постапката и не можат да се отстранат од страна на Договорниот орган (поништување на постапката)	/
Утврдени неправилности кои влијаат врз исходот на постапката, но можат да се отстранат од страна на Договорниот орган (повторна евалуација)	/
Утврдени неправилности кои влијаат врз исходот на постапката и не можат да се отстранат од страна на Договорниот орган (повторно одлучување)	3
Вкупно	3

Кај постапките за јавна набавка кај кои Бирото за јавни набавки во записникот од спроведена управна контрола утврдило неправилности кои влијаат на исходот на постапката, договорните органи имаат можност да достават дополнително образложение. Овие дополнителни образложенија можат да бидат прифатени или неприфатени од страна на Одделението за управна контрола. Доколку образложението се прифати, се изготвува измена на донесениот Записник од спроведената Управна контрола. Во спротивно, доколку истото не се прифати постапката се препраќа до Државната комисија за жалби по јавни набавки. Во табела 3 е даден преглед како постапило Бирото за јавни набавки по добиените образложенија од страна на Договорните органи.

Табела 3

Постапување на Бирото за јавни набавки по добиено дополнително образложение за постапки согласно член 172 став (3)	Број на постапки завршени во период од 01.07-31.12.2025
Прифатено дополнително образложение и донесување на Измена на Записник од спроведена управна контрола	/
Неприфаќање на дополнително образложение и препраќање на постапката за јавна набавка до Државната комисија за жалби по јавни набавки	2
Вкупно доставени дополнителни образложенија	2

По добиените Одлуки за неприфаќање на дополнителното образложение, Државната комисија за жалби по јавни набавки ги разгледува дадените инструкции

на Бирото и дополнителното образложение на договорниот орган и одлучува дали дополнителното образложение е прифатливо. Во табела 4 е даден табеларен приказ на овие податоци.

Начин на одлучување на Државната комисија за жалби по јавни набавки по однос на доставено дополнително образложение од страна на договорниот орган против Записник од извршена управна контрола (согласно член 172 став 3)	Број на донесени решенија 01.07-31.12.2025
Решение со кое се потврдува Одлуката за неприфаќање на дополнителното образложение	2
Решение со кое се отфрла Одлуката за неприфаќање на дополнителното образложение како неуредна	/
Решение со кое се поништува Одлуката за неприфаќање на дополнителното образложение и се прифаќа дополнителното образложение на договорниот орган	/
Вкупно	2

Бирото за јавни набавки од 01.04.2025 година започна да врши административна проверка на тендерската документација на постапките кои се предмет на административна проверка, пред објавување на огласот согласно Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, односно согласно член 45 став (1) алинеја 6 и одредбите од Глава IX (член 172-178) од Законот за јавните набавки (Службен весник Република Македонија, бр. 24/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 87/21 и 14/25).

Предмет на административна проверка се јавните набавки со проценета вредност над 500.000 евра во денарска противвредност кај набавката на стоки или услуги и над 2.000.000 евра во денарска противвредност кај набавката на работи (член 172 став (3) од законот). Исто така, предмет на административна проверка може да биде било која постапка за јавна набавка врз основа на проценка на ризиците од кршење на одредбите од овој закон и по случаен избор (член 172 став (4) од законот („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.14/25). Податоците за спроведените административни проверки според основот се презентирани во табела 1.

Табела 1

Основа за извршување на административна проверка	Број на постапки 01.07-31.12.2025
Член 172 став (3) од Законот за јавните набавки	166
Член 172 став (4) од Законот за јавните набавки	0

При вршењето на административната проверка, доколку се најдат неправилности кои би влијаеле врз исходот на постапката (наоди), Бирото за јавни набавки ќе даде препораки што треба да ги преземе договорниот орган. Доколку не се најдени неправилности од страна на Бирото за јавни набавки, договорниот орган пристапува кон објавување на огласот за јавна набавка.

Во табелата 2а и табелата 2б е даден табеларен приказ на бројот на постапки за јавни набавки, односно за колкав број постапки се најдени наоди и препораки и за колкав број постапки не се најдени наоди и препораки.

Табела 2а

Наоди и препораки (постапки согласно член 172 став (3) од Законот за јавните набавки)	Број на постапки 01.07-31.12.2025
Најдени се наоди и препораки	135
Не се најдени наоди и препораки	31
Вкупно	166

Табела 2б

Наоди и препораки (постапки согласно член 172 став (4) од Законот за јавните набавки)	Број на постапки 01.07-31.12.2025
Најдени се наоди и препораки	/
Не се најдени наоди и препораки	/
Вкупно	/

1.2 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ПРЕТХОДНО МИСЛЕЊЕ

Согласно член 55 став 1, точка в) и г) од законот, пред отпочнување со постапката со преговарање без претходно објавување на оглас, договорниот орган треба да обезбеди мислење од Бирото за јавни набавки за исполнетоста на условите за спроведување на оваа постапка. Претходното мислење го извршува Одделението за претходно мислење по добиено барање од страна на договорниот орган.

Согласно Законот за јавните набавки во членот 55 став 1, точка в) ги обврзува договорните органи да побараат претходно мислење од Бирото во следните случаи:

- кога целта на јавната набавка е да се создаде или добие уникатно уметничко дело или уметнички изведби,

- кога поради технички причини нема конкуренција за предметот на набавката или
- за заштита на ексклузивни права, вклучувајќи ги и правата на интелектуална сопственост.

Согласно член 55 став 1, точка г) од законот, договорниот орган бара претходно мислење од Бирото кога има потреба за спроведување на постапка од крајна итност, предизвикана како резултат на настани кои договорниот орган не можел да ги предвиди и притоа, роковите за другите постапки не можат да се применат.

Спроведувањето на претходното мислење започнува по добиено барање за постапка со преговарање без објавување на оглас. Одделението за претходно мислење го обработува барањето и документите во прилог и издава претходно мислење за исполнетоста на условите за спроведување на постапка со преговарање без објавување на оглас, во законски утврден рок согласно член 55 став 7, односно 5 работни дена за постапка со преговарање без објавување на оглас за постапки по итност и 10 работни дена за постапки со преговарање без објавување на оглас во случаите каде договорниот орган треба да спроведе постапка поради технички причини, за заштита на ексклузивни права или кога целта на јавната набавка е да се создаде или добие уникатно уметничко дело или уметнички изведби. Во табелата 3 е даден приказ на пристигнатите барања за мислења за исполнетоста на условите за спроведување на постапка со преговарање без објавување на оглас од страна на договорните органи.

Табела 3

Барање за мислење	Одговор	Број	Вкупно
Барања за мислење согласно член 55 став 1, точка в),	Позитивно	99	102
	Негативно	3	
Барања за мислење согласно член 55 став 1, точка г),	Позитивно	32	35
	Негативно	3	
Повлечени барања	10		